

Sygn. akt VI Ka 537/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 grudnia 2021 roku

Sąd Okręgowy w Elblągu w VI Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodnicząca: sędzia Elżbieta Kosecka-Sobczak

Protokolant: sekr. sąd. Joanna Deręgowska

po rozpoznaniu w dniu 28 grudnia 2021 roku

sprawy K. C.

c. J. i G., ur. (...) w M.

obwinionej o czyn z art. 116 § 1a k.w. w zw z § 25 ust 1 pkt 2 lit. a Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 lutego 2021 roku w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii z powodu apelacji wniesionej przez obwinioną

od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Braniewie

z dnia 26 października 2021 roku sygn. akt II W 112/21

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

II. obciąża obwinioną zryczałtowanymi wydatkami za postępowanie odwoławcze w wysokości 50 /pięćdziesiąt/ złotych oraz opłatą w kwocie 30 /trzydzieści/ złotych.

Sygn. akt VI Ka 537/21

UZASADNIENIE

K. C. została obwiniona o to, że w dniu 03 marca 2021 roku około godziny 12:40 w miejscu ogólnodostępnym w B. przy ulicy (...) na parkingu samochodowym sklepu (...) nie przestrzegła nakazu zakrywania ust i nosa przy pomocy maseczki wynikającego obowiązków określonych w przepisach o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, tj. o czyn z art. 116 § 1 a k.w. w zw z § 25 ust 1 pkt 2 lit. a Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 lutego 2021 roku w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

Wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w Braniewie z dnia 26 października 2021 roku o sygn. II W 112/21:

I. obwinioną K. C. uznano za winną popełnienia zarzuconego jej czynu, kwalifikowanego z art. 116 § 1a k.w. i za to na podstawie art. 116 § 1a k.w. w zw z art. 24 § 1 i 3 k.w. wymierzono jej karę grzywny w wysokości 100 zł,

II. na podstawie art. 121 § 1 k.p.w. w zw z art. 624 § 1 k.p.k. zwolniono obwinioną w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania oraz od opłaty na podstawie art. 17 ust 1 i 2 i art. 21 pkt 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych.

Od powyższego wyroku Sądu Rejonowego apelację wywiodła K. C., zaskarżając go w całości. Obwiniona zarzuciła temu orzeczeniu:

1.rażącą i oczywistą obrazę następujących przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku, tj. art. 31 ust 3, który stanowi, iż ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego bądź dla ochrony środowiska, zdrowia, i moralności publicznej albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw – skład sędziowski nieprawidłowo uznał, że rozporządzenia w zakresie ograniczenia praw i wolności mają jakąkolwiek moc sprawczą; - art. 45 ust 1, który stanowi, iż każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd w związku z art. 178 ust 1, który stanowi, iż Sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom- skład sędziowski sprzeniewierzył się konstytucyjnemu obowiązkowi niezawisłego (bezstronnego) i zgodnego procedurą wyrokowania, co jest poważnym uchybieniem podstawowym zasadom funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości;

2.rażącą i oczywistą obrazę art. 1 § 1 Kodeksu Wykroczeń, który stanowi, iż odpowiedzialności za wykroczenie podlega ten tylko, kto popełnia czyn społecznie szkodliwy, zabroniony przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia pod groźbą kary aresztu, ograniczenia wolności i grzywny do 5.000 złotych lub nagany – w polskim porządku prawnym nie ma ustanowionego w drodze ustawy prawnego obowiązku zasłaniania ust i nosa przez osoby zdrowe;

3.rażącą i oczywistą obrazę art. 116 § a k.w., który stanowi, iż kto nie przestrzega zakazów, nakazów, ograniczeń lub obowiązków określonych w przepisach o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, podlega karze grzywny albo karze nagany – Sąd zignorował fakt, iż zgodnie z art. 8 ust 1 Konstytucji RP, który stanowi, iż Konstytucja jest najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej w zw z art. 31 ust 3 tejże Ustawy, który stanowi, iż ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej albo wolności i praw innych osób, Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw, wszelkie nakazy, zakazy lub obostrzenia ustanowione w formie rozporządzeń nie mają mocy sprawczej, konsekwentnie nie przestrzeganie ich jest legalne, zasadne i nie podlega penalizacji;

4.rażącą i oczywistą obrazę art. 178 Konstytucji, jaki mówi, iż Sąd orzeka na podstawie prawa pochodzącego z ustaw a nie rozporządzeń, a w tym przypadku „obowiązek” zasłaniania ust i nos pochodzi z rozporządzenia wydanego do ustawy a nie ustawy;

5. rażące naruszenie art. 2 § 1 k.w. z jakiego wynika, iż jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia wykroczenia, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy uznać należy, iż na podstawie art. 2 § 2 k.w. czyn objęty orzeczeniem nie jest zabroniony pod groźbą blankietowej kary, co powoduje, iż ukaranie obwinionej uważa się za niebyłe, a zatem prowadzenie niniejszego postępowania jest nieuzasadnione.

Stawiając takie zarzuty K. C. wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie jej od zarzuczonego jej czynu, ewentualnie skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji i zobowiązanie go do przeprowadzenia dowodów z orzecznictwa powołanego w apelacji, jakie pozwala ocenić sprawę pod aspektem wielu wątków, a nie jedynie nakazu, jaki pochodzi z blankietowych rozporządzeń jakie wydaje sobie Rada Ministrów naruszając tym samym art. 92 Konstytucji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obwinionej nie zasługiwała na uwzględnienie.

Omawiając przedmiotową sprawę wskazać należy, że Sąd Rejonowy przeprowadził postępowanie dowodowe w sposób wszechstronny i wyczerpujący, mając na uwadze wynikający z art. 2 § 2 k.p.k. i art. 4 k.p.k. w zw. z art. 8 k.p.w. obowiązek oparcia rozstrzygnięcia na prawdziwych ustaleniach faktycznych oraz badania i uwzględniania okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i niekorzyść obwinionej. Sąd ocenił prawidłowo zgromadzony materiał

dowodowy, omawiając wszystkie dowody, nie wykraczając przy tym poza ramy swobodnej oceny dowodów. W oparciu o tę ocenę Sąd poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne i jednoznacznie wykazał, że K. C. popełniła przypisane jej wykroczenie. Powyższe uwagi pozwalają stwierdzić, że stanowisko Sądu Rejonowego wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku pozostaje pod ochroną prawa procesowego. Stwierdzenia tego nie jest w stanie podważyć żaden argument apelacji.

Odnosząc się do meritum apelacji, przypomnieć trzeba, że uchybienie polegające na naruszeniu prawa materialnego sprowadza się do wadliwego zastosowania lub niezastosowania przepisu prawa, odpowiednio w sytuacji, gdy sąd miał ustawowy obowiązek dany przepis zastosować lub nie było ustawowych podstaw do jego zastosowania, albo na błędnej wykładni prawa. Zarzut ten można więc skutecznie postawić jedynie wtedy, gdy podnoszący go w środku zaskarżenia nie kwestionuje ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, a wyłącznie podważa trafność oceny prawnej czynu poddanego subsumcji ustalonych faktów pod dany przepis prawa materialnego, albo też nie zgadza się z dokonaną przez sąd wykładnią tego przepisu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2019 roku, V KK 108/18, LEX nr 2642389). Obraza prawa materialnego może zatem polegać na błędnej wykładni zastosowanego przepisu, zastosowania nieodpowiedniego przepisu, a także na niezastosowaniu określonego przepisu w sytuacji, gdy jego zastosowanie jest obowiązkowe. Obraza prawa materialnego może być przy tym przyczyną odwoławczą wtedy, gdy ma charakter samoistny. Naruszenie prawa materialnego polega na jego wadliwym zastosowaniu (niezastosowaniu) w orzeczeniu, które oparte jest na niekwestionowanych ustaleniach faktycznych.

Sąd odwoławczy podziela stanowisko Sądu meriti, że ujawnione i poddane analizie dowody, dostarczyły podstaw do przypisania obwinionej zarzuconego jej wykroczenia. Istotne znaczenie dla przyjęcia sprawstwa K. C. miały zeznania naoczego świadka- funkcjonariusza Policji M. Ś., który nie tylko informował obwinioną o obowiązku zakrywania ust i nosa przy pomocy maseczki ale również umożliwił jej zakup takiej maseczki, z czego jednak nie skorzystała, dokonując własnej interpretacji ciążącego na niej obowiązku zakrywania usta i nosa przy pomocy maseczki. W konsekwencji zaprezentowanego stanowiska należy stwierdzić, że Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia stanu faktycznego i dokonał odpowiedniej subsumcji prawnej zachowania obwinionej tj. przyjął prawidłową kwalifikację prawną do popełnionego przez nią wykroczenia. Przypomnieć trzeba, że celem zmiany ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń wprowadzonej od dnia 29 listopada 2020 r., poprzez dodanie art. 116 § 1a ustawą z dnia 28 października 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z przeciwdziałaniem sytuacjom kryzysowym związanym z wystąpieniem COVID-19 (art. 1 pkt 2, Dz. U. z 2020 r. poz. 2112), było objęcie penalizacją nieprzestrzegania zakazów, nakazów, ograniczeń lub obowiązków zawartych w przepisach o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, w celu efektywnej egzekucji środków wdrażanych w celu zapobieżenia rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych, w tym przede wszystkim COVID-19, bowiem odpowiedzialność za wykroczenie w tym zakresie do 28 listopada 2020 r., nie mogła wynikać z art. 54 k.w., mającego charakter blankietowy i odsyłającego do wydanych z upoważnienia ustawy przepisów porządkowych o zachowaniu się w miejscach publicznych. Tym samym po dodaniu art. 116 § 1a k.w., a następnie wydaniu na podstawie art. 46a i art. 46b pkt 1-6 i 8-13 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1845 i 2112), rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 grudnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2020 poz. 2132), które weszło w życie od dnia 2 grudnia 2020 r. i kolejnych rozporządzeń w tym samym przedmiocie, w tym – obowiązującego w czasie czynu- rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 lutego 2021 roku w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, w którym to w § 25 zarządzono że do 28 marca 2021 roku nakazuje się zakrywanie, przy pomocy maseczki ust i nosa w miejscach ogólnodostępnych, w tym na drogach i placach, istnieje w ocenie Sądu odwoławczego nie budząca wątpliwości prawnych podstawa do stosowania art. 116 § 1a k.w. w przypadku niestosowania się do nakazu zakrywania ust i nosa, określająca znamiona wykroczenia jako nieprzestrzeganie zakazów, nakazów, ograniczeń lub obowiązków określonych w przepisach o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, a także sankcję karną w tym zakresie.

Zgodnie z dyspozycją art. 116 § 1a k.w., obowiązującą w czasie czynu popełnionego przez K. C., kto nie przestrzega zakazów, nakazów, ograniczeń lub obowiązków określonych w przepisach o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń

i chorób zakaźnych u ludzi, podlega karze grzywny albo karze nagany. Zgodnie z art. 46a i art. 46b pkt 1-6 i 8-13 przywołanej ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, w brzmieniu obowiązującym od dnia 29 listopada 2020 r., w przypadku wystąpienia stanu epidemii lub stanu zagrożenia epidemicznego o charakterze i rozmiarach przekraczających możliwości działania właściwych organów administracji rządowej i organów jednostek samorządu terytorialnego, Rada Ministrów może określić w drodze rozporządzenia na podstawie danych przekazanych m.in. przez ministra właściwego do spraw zdrowia, zagrożony obszar wraz ze wskazaniem rodzaju strefy, na którym wystąpił stan epidemii lub stan zagrożenia epidemicznego oraz określić rodzaj stosowanych rozwiązań w zakresie określonym w art. 46b, które to rozwiązanie umożliwiło określenie w drodze rozporządzenia nakazu zakrywania ust i nosa w określonych okolicznościach, miejscach i obiektach oraz na określonych obszarach wraz ze sposobem realizacji tego nakazu, wynikającego z § 25 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów, zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Z uwagi na to, że art. 116 § 1 a k.w., jak już wyżej wskazano, ma charakter blankietowy, nakazy i zakazy w nim wyrażone mogą być określone w akcie prawnym niższej rangi. Stąd chybiony jest zarzut skarżącej naruszenia art. 31 ust 3 Konstytucji RP, albowiem w obliczu dramatycznych skutków epidemii COVID-19 oraz jej dalszej eskalacji, należy przyjąć, że obowiązek zasłaniania ust i nosa wprowadzony został do porządku prawnego – po tym jak zaczął obowiązywać art. 116§1a k.w. i inne przywołane przepisy ustawowe i z rozporządzeń wydanych na ich podstawie- z zachowaniem minimalnych standardów konstytucyjnych i powinien być tym samym egzekwowany, niezależnie od tego czy dana osoba nie była chora, skoro ww przepisy nie wskazywały na takie wyłączenie.

Z uwagi na powyższe rozważania i opisany stan prawny obowiązujący w czasie czynu przypisanego obwinionej to jako niezasadne należy ocenić podnoszone przez nią w pkt. od 1 do 4 apelacji zarzuty obrazy wielu przepisów tam wskazanych, skoro sąd I instancji miał rację stosując przepis art. 116 § 1a k.w. i nie naruszało to ani art. 1§1 k.w. ani wskazanych w apelacji przepisów Konstytucji RP.

Podobnie nie jest trafne podniesiony przez obwinioną naruszenie przez Sąd Rejonowy art. 2 § 1 k.w., albowiem wyrażona w tej normie reguła nie znajduje zastosowania do przepisów natury porządkowej, zawierających normy sankcjonowane, ze swojej istoty mających charakter czasowy, wynikający za nadzwyczajnych warunków panujących w chwili ich obowiązywania. Okoliczność, że w późniejszym okresie zniesiono obowiązek zasłaniania ust i nosa na zewnątrz, nie wynikał bowiem z chęci depenalizacji takiego zachowania lecz był następstwem poprawy warunków pandemicznych, wymagających wcześniej jego respektowania. Był to więc zabieg prawny natury techniczno-epidemicznej, a nie penalnej, a przez to karygodność oraz celowość ścigania zachowania polegających na nieprzestrzeganiu nakazu zasłaniania ust i ust pozostała aktualna także po jego zniesieniu. W konsekwencji należy stwierdzić, że art. 2 § 1 k.w. z uwagi na wyjątkowość ujętych w art. 116 § 1 a k.w. epizodycznych przepisów porządkowych zawierających normy sankcjonowane, nie uzależnia karalności czynów polegających na naruszeniu tych norm od tego, czy obowiązują one w czasie orzekania (por. wyrok Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 28 września 2021 roku, sygn. akt IV Ka 463/21).

Zasygnalizować jednocześnie obwinionej trzeba, iż zgodnie z treścią art. 8 § 1 k.p.k., który znajduje odpowiednie zastosowanie na gruncie procedury wykroczeniowej, w oparciu o art. 8 k.p.w., Sąd karny rozstrzyga samodzielnie zagadnienia faktyczne i prawne oraz nie jest związany rozstrzygnięciem innego sądu lub organu. Dlatego też, wbrew wyrażonym przez nią poglądom, Sąd meriti, dokonując oceny jej zachowania, pod kątem wyczerpania znamion przypisanego jej wykroczenia nie był związany przywołanymi przez nią w wywiedzionej apelacji orzeczeniami, które uwalniały sprawców podobnych czynów od odpowiedzialności. Nadto przywołane orzeczenia Sądu Najwyższego, które zapadły w sprawach II KK 64/21, II KK 74/21 czy II KK 97/21 dotyczyły czynów z kwietnia 2020r. a więc z czasu obowiązywania innego stanu prawnego niż ten dotyczący czasu czynu rozpoznawanego w niniejszej sprawie, gdy obowiązywał już art. 116§1a k.w. i wydane na podstawie przepisów ustaw Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 lutego 2021 roku w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Co zaś do argumentów odnoszących się do wykładni art. 165 kk to również ona nie ma znaczenia dla rozpoznania niniejszej sprawy skoro obwinionej zarzucono wykroczenie z art. 116§1a k.w. a nie przestępstwo z

art. 165 kk; przy czym przywołane w apelacji orzeczenie Sądu Najwyższego w spr. II KKN 37/98 dot. jeszcze innego przestępstwa tj. z art. 140§1k.k.

Odnosnie wymierzonej K. C. przez Sąd I instancji grzywny w kwocie 100 złotych wskazać należy, iż jest to kara współmierna w stosunku do stopnia jej winy. Na niekorzyść obwinionej należało poczytać duży stopień szkodliwości popełnionego przez nią czynu i lekceważący stosunek do obowiązujących nakazów, to że pomimo wielokrotnego zwracania jej uwagi, nie zastosowała się do obowiązujących nakazów zasłaniania ust i nosa. Wysokość wymierzonej obwinionej grzywny nie jest przy tym rażąco niewspółmierna, mieści się w granicach przewidzianych za dany typ wykroczenia, jest adekwatna do możliwości zarobkowych, a zatem mieści się w granicach egzekucji. Stanowi ona jednocześnie represję stwarzającą realne możliwości na osiągnięcie w stosunku do obwinionej korzystnych efektów poprawczych. Orzeczona kara powinna również zadośćuczynić wymogom prewencji generalnej, wpływając korzystnie na kształtowanie świadomości prawnej społeczeństwa. Dlatego Sąd odwoławczy podzielił argumentację Sądu Rejonowego zawartą w uzasadnieniu wyroku odnośnie wysokości i rodzaju wymierzonej K. C. kary.

W związku z powyższym, na mocy art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art.109 § 2 k.p.w. zaskarżony wyrok, jako słuszny i trafny, utrzymano w mocy uznając apelację obwinionej za bezzasadną.

Ponadto na podstawie art. 121 § 1 k.p.w. w zw z art. 3 ust 1 i 21 pkt 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (Dz.U.1983.49.223 ze zm.) i § 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2017 roku (Dz.U. 2017.2467) w sprawie wysokości zryczałtowanych wydatków postępowania oraz wysokości opłaty sądowej od wniosku o wznowienie postępowania w sprawach o wykroczenia, uwzględniające iż obwiniona nie przedstawiła by jej sytuacja majątkowo-rodzinna wskazywała na niedostatek, Sąd Okręgowy obciążył ją zryczałtowanymi wydatkami za postępowanie odwoławcze w wysokości 50 złotych oraz opłatą sądową w kwocie 30 złotych.